

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS IETEIKUMS

(2006. gada 6. oktobris)

par dažiem pasākumiem euro banknošu efektīvākai aizsardzībai pret viltošanu

(ECB/2006/13)

(2006/C 257/07)

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 106. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtus un jo īpaši to 16. pantu un 34.1. pantu,

tā kā:

- (1) Līgums un Statūti euro banknošu emisiju uztic Eiropas Centrālajai bankai (ECB) un — ar ECB atļauju — to dalībvalstu centrālajām bankām (VCB), kam nav izņēmuma statusa.
- (2) Daļa no šī uzdevuma ir nodrošināt apgrozībā esošo euro banknošu integritāti un saglabāšanu, kā arī netieši nodrošināt sabiedrības uzticību euro banknotēm.
- (3) Eurosistēmas Pamatnoteikumi viltojumu noteikšanai un banknošu šķirošanai pēc to derīguma, ko veic kredītiestādes un citas specializētās skaidrās naudas apstrādes iestādes ⁽¹⁾ (tālāk tekstā — "Pamatnoteikumi") nosaka saskaņotus standartus un procedūras banknošu atkārtotai laišanai apgrozībā euro zonā. Jo īpaši, ja īstuma un derīguma pārbaudes veic banknošu apstrādes iekārtas, atkārtotā apgrozībā laižamo banknošu pārbaudei var izmantot vienīgi tās iekārtas, kuras veiksmīgi izturējušas VCB testus. Šajā sakarā VCB piedāvā ražotājiem vienotus banknošu apstrādes iekārtu testus, kuru rezultāti ir derīgi visā euro zonā un ko veic, izmantojot vienotus testu komplektus, kuros, cita starpā, iekļautas dažas euro viltojumu klases. Šādiem testiem vajadzīgas vienas klases viltotas banknotes vienoto testa komplektu sākotnējai izveidošanai un vēlākai papildināšanai, un tādēļ ir vajadzīga šādu banknošu regulāra apmaiņa un transportēšana VCB starpā Eiropas Savienības ietvaros.
- (4) 2001. gada 28. jūnija Regulas (EK) Nr. 1338/2001, ar ko nosaka pasākumus, kas vajadzīgi euro aizsardzībai pret viltošanu ⁽²⁾, 4. panta 2. punkts liek kompetentām valstu iestādēm bez kavēšanās sniegt valstu analīzes centriem (VAC) vajadzīgos katra iespējami viltoto banknošu veida paraugus analīzes un identifikācijas mērķiem. VAC turklāt ir pienākums analīzes un klasifikācijas mērķiem nosūtīt ECB katru jauno iespējami viltoto banknošu veidu saskaņā ar ECB kritērijiem.

⁽¹⁾ Pieejami www.ecb.int.

⁽²⁾ OV L 181, 4.7.2001., 6. lpp.

- (5) Kompetento valsts iestāžu un VAC pienākumi Regulas (EK) Nr. 1338/2001 4. panta 2. punktā neierobežo valstu krimināltiesību piemērošanu. Jo īpaši tie nevar liegt iespējamās viltotās banknotes izmantot vai paturēt kā pierādījumus krimināllietā. Vairākās dalībvalstīs tas ievērojami kavē viltotu banknošu pieejamību VAC un VCB, kas nav VAC.
- (6) Skaidras naudas apstrādes iekārtu izmantošana, to testēšana un uzlabošana veicina viltotu banknošu atklāšanu un ļauj euro banknotes laist apgrozībā veidā, kas tās pasargā no viltošanas.
- (7) Tādēļ ir svarīgi Pamatnoteikumu mērķiem atļaut VAC un VCB, kas nav VAC, transportēt viltotās banknotes, pienācīgi ņemot vērā izskatāmās krimināllietas.
- (8) Līguma 10. pants liek dalībvalstīm, tostarp policijai un tiesu iestādēm, veikt visus pasākumus, kas vajadzīgi Kopienas tiesību efektivitātes nodrošināšanai.
- (9) Efektīva euro aizsardzība pret viltošanu ir nozīmīga Kopienas tiesību sastāvdaļa. Centieni novērst euro viltošanu attiecas gan uz Kopieni, ņemot vērā tās kompetenci attiecībā uz vienoto valūtu, gan dalībvalstīm, ņemot vērā to kompetenci krimināltiesību un organizētās noziedzības apkarošanas politikas jomā.
- (10) Krimināltiesības un kriminālprocesa noteikumi neietilpst Kopienas kompetencē, ja vien tie nav vajadzīgi Kopienas tiesību efektivitātes nodrošināšanai. Visos citos gadījumos var būt nepieciešama tiesību aktu pieņemšana saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību VI sadaļu par policijas tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās.
- (11) Līguma par Eiropas Savienību 29. pants nosaka, ka ES mērķi nodrošināt pilsoņiem augstu aizsardzības līmeni teritorijā, kur valda brīvība, drošība un tiesiskums, organizējot dalībvalstu kopīgu rīcību, cita starpā sasniedz, tuvinot dalībvalstu krimināltiesību normas.
- (12) Eurosistēmas pienākums nodrošināt apgrozībā esošo euro banknošu integritāti un saglabāšanu prasa tai formulēt ieteikumus par dažiem politikas mērķiem, ļaujot ES un valstu iestādēm izvērtēt šos mērķus un veikt pasākumus to īstenošanai,

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. Eiropas Komisija varētu apsvērt iespēju ierosināt VAC un VCB, kas nav VAC, pilnvaru paplašināšanu, lai tās varētu paturēt viltoto banknošu identificētos un analizētos paraugus un varētu Pamatnoteikumu mērķiem likumīgi transportēt šādas banknotes ES ietvaros. Jo īpaši būtu jāgroza Regulas (EK) Nr. 1338/2001 4. panta 2. punkts un attiecīgi jāsvīturo 4. panta 3. punkts. Pēdējo minēto punktu būtu jāgroza vismaz tā, lai 4. panta 2. punkta pilnīgu piemērošanu nekavē viltoto banknošu izmantošana vai paturēšana par pierādījumu krimināllietā, izņemot gadījumus, ja šāda piemērošana ir neiespējama konfiscēto banknošu daudzuma vai veida dēļ.
2. Lai gan Regulas (EK) Nr. 1338/2001 grozīšana ir neaizstājama, lai varētu viltojumus transportēt Pamatnoteikumu mērķiem, kā arī viltojumu saņemšanai no valstu iestādēm, varētu tikt izvērtēts, cik šajā sakarā noderīga būtu kopīga rīcība saskaņā ar ES Līguma VI sadaļu. Konkrēti, varētu tikt apsvērta ES Līguma 31. panta 3. punkta e) apakšpunkta piemērošana, jo konfiscētie viltojumi tiek izmantoti kā pierādījums krimināllietās, ko izskata valstu tiesu iestādes. Jo īpaši dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka, ciktāl tas neierobežo aizdomās turēto un apsūdzēto tiesības, VAC un VCB, kas nav VAC, darbinieki var likumīgi transportēt un paturēt zināmu daudzumu viltoto banknošu Pamatnoteikumu mērķiem ar nosacījumu, ka tās pēc pieprasījuma tiek nekavējoties atdotas prokuratūras vai tiesu iestādēm.

3. Neatkarīgi no iepriekš minēto pasākumu veikšanas dalībvalstīm var būt nepieciešams grozīt to nacionālos tiesību aktus, lai veicinātu konfiscēto viltoto banknošu paturēšanu un transportēšanu Pamatnoteikumu mērķiem. Dalībvalstīm jo īpaši būtu jāapsver tādu nacionālo tiesību aktu atcelšana, kuri nosaka, ka konfiscētās viltotās banknotes visu laiku jāpatur tiesas glabāšanā, jāiznīcina, jānodod vienīgi policijai vai tām jāpaliek valsts teritorijā.
4. Neatkarīgi no iepriekš minēto pasākumu veikšanas dalībvalstīm būtu jāapsver, kā veicināt tādas praktiskas vienošanās ar savu VCB, kas nosaka, ka Pamatnoteikumu mērķiem VCB tiek nodotas viltotās banknotes un ka viltotās banknotes VCB var nodot viena otrai, iespējams, ar prokurora vai tiesas iestāžu atļauju.

Šis ieteikums ir adresēts Eiropas Savienības Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Kopienu Komisijai un dalībvalstīm.

Frankfurtē pie Mainas 2006. gada 6. oktobrī

ECB priekšsēdētājs

Jean-Claude TRICHET
